

IT BIJ OVERHEID MOET AAN DE OPEN STANDAARDEN

door de heer Gijs Hillenius

De IT van de overheid moet overschakelen naar open standaarden, zo wil de regering. Open IT-systemen zijn duurzaam en garanderen interoperabiliteit, zeggen alle deskundigen. “Wie de IT-standaard bepaalt, beheerst de markt.” Pionieren? Geenszins. Voorbeelden zijn te vinden in alle lagen van de overheid en ook bij Defensie.

De grondige revisie van de overheids-IT begint met Open Document Format (ODF). Alle overheden moeten digitale documenten van dit type sinds 1 januari 2009 aankunnen.

Alleen, uit onderzoek blijkt dat er in het land nauwelijks een ambtenaar of militair te vinden is die weet waar ODF voor staat. Staatssecretaris Frank Heemsker (Ministerie van Economische Zaken) maakt zich er geen zorgen om: de campagne, die dat gaat veranderen, moet immers nog beginnen. Alle overheden krijgen met ODF en andere open standaarden te maken. De ondersteuning ervoor is verankerd in het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid (NUP), schrijft Heemsker. Dat levert voorschriften op voor het IT-beleid van rijk, provincies, gemeenten en waterschappen, bedoeld om de IT-systemen van de overheid te verbeteren en voor bedrijven (lees ook leveranciers) en burgers toegankelijker te maken.

Bij nieuwbouw, verbouw of contractverlening van ICT-opdrachten moet voortaan gebruik gemaakt worden van open standaarden. “Het is *comply or explain*”, zei de staatssecretaris van Economische Zaken al eind 2007. “Gebruik open standaarden, of kom met een zeer goed verhaal waarom dit niet mogelijk is en geef dan aan wanneer ze wel toegepast worden.”

DODELIJK SAAI

Gelukkig voor Heemsker en NOiV (Nederland Open in Verbinding), het projectteam verantwoordelijk voor de voorlichtingscampagne, is ODF een van de beste voorbeelden van open standaard.

Het boeiende van ODF is de ondersteuning ervoor. Er is een indrukwekkend lange reeks van applicaties die met ODF raad weten,

waaronder applicaties van ICT-reuzen Sun Microsystems (met het pakket Star Office), Google (met Google Docs) en IBM (met Lotus Domino en Workplace). En uiteraard zijn er vele open source-applicaties die ermee overweg kunnen, waaronder OpenOffice, K-Office, Abiword, Gnumeric, Scribus en, voor de fans van de Mac, Teksteditor. Dé grote afwezige in deze lijst is Microsoft. De monopolist op het gebied van kantoorapplicaties kondigde pas in mei 2008 aan dat het wellicht ergens in 2009 directe ondersteuning wil bieden voor ODF. En dan alleen voor de meest recente versie van Office, versie 2007.

In mei 2009 is dat grote moment daar. Echter, uit de eerste proeven met ODF in Office 2007 blijkt dat Microsoft er een rommeltje van gemaakt heeft. Vooral het uitwisselen van formules in rekenbladen gaat mis, en voetnoten in het ene document komen in het andere gecentreerd in het midden terecht.

Voorlopig zijn de overheidsdiensten beter af met bijvoorbeeld OpenOffice, of als dat niet kan, de gratis plug-in gebruiken die concurrent Sun voor Microsoft Office schreef. “Wie de IT-standaard bepaalt, beheerst de markt”, concluderen de IT'ers Trond Arne Undheim en Jochen Friedrich, in dienst van respectievelijk database-applicatiefabrikant Oracle en ICT-dienstverlener IBM. Ze schrijven in een artikel in *The European Journal of Practice*: “Hét grote voordeel van open standaard is interoperabiliteit.” Dat is volgens het duo essentieel voor de toekomst van ICT-ecosystemen. “Mijn software moet kunnen praten met die van jou, mijn proces moet kunnen omgaan met dat van jou.”

DOC OF ODT?

De overheidsdienst die zijn documenten opslaat als .doc, .xls of .ppt (Word, Excel respectievelijk PowerPoint), blijft noodgedwongen fabrikant Microsoft betalen. De overheid die zijn documenten opslaat als .odt, .ods of .odp (in dezelfde volgorde) heeft het voor het kiezen en is daarmee hoogstwaarschijnlijk beter af en goedkoper uit. Open standaarden bevorderen immers concurrentie en innovatie. In de woorden

van eurocommissaris voor Concurrentie Neelie Kroes, in een toespraak in juni 2008: “Kiezen voor open standaarden is een zakelijke zeer snuggere beslissing.”

Had zij het voor het zeggen, dan houden overheden in Europa op te vertrouwen op één leverancier. “We moeten gesloten standaarden afwijzen, en weigeren ons vast te pinnen op één bepaalde technologie – waarmee we grote risico's lopen het beheer te verliezen over onze eigen informatie.”

Het verplichten van open standaarden moet het in principe makkelijker maken voor een overheidsdienst om te veranderen van applicatieleverancier. Bevalt het geheugengebruik van Star Office niet? Schakel over op Abiword. Zijn de tabbladen van IBM Workspace te blokkerig? Neem Gnumeric. Dat laatste is open source en de aanschaf daarvan hoeft niet te worden aanbesteed.

Open standaarden inzetten betekent overigens niet automatisch overstappen op open source. Open standaarden maken het juist mogelijk dat applicaties draaien op Microsoft Windows, Mac OS X of GNU/Linux en toch zonder fouten gegevens kunnen uitwisselen. Dat open standaarden en open source werken, daar zijn voldoende bewijzen voorhanden. Het meest recente voorbeeld is de gemeente Amsterdam, waar in oktober besloten werd dat op termijn alle desktopcomputers open standaarden gaan gebruiken. De gemeente keurde daarmee ook de twee proeven goed met compleet open source-desktops.

Daarvan heeft de gemeente er nu zestig, verdeeld over het stadsdeel Zeeburg en bij de dienst Wonen. De gemeente is daar tevens bezig met het omwisselen van Microsoft Office voor Open Office.

Vier argumenten liggen ten grondslag aan de beslissing in Amsterdam. De overstap moet zorgen voor interoperabiliteit en leveranciersafhankelijkheid. De gemeente wil daarnaast dat de overstap geen extra kosten met zich meebrengt en geen gevaar oplevert voor lopende zaken. Dat laatste is geen punt, vertelt Maurice van der Linden, hoofd automatisering bij de dienst Wonen, in een interview met het NOiV. “Het gaat voorlopig alleen om kantoorapplicaties: een tekstverwerker, een browser, en een e-mailpro-

gramma. Maar wat draait, doet het prima. Zelfs de directeur en de adjunct-directeur werken met een volledig open werkplek, en ik heb ze er nog niet over horen klagen.”

SJABLONEN

Amsterdam is niet de enige. Wie wil kan voor advies terecht bij de steden Heerenveen, Groningen, Den Haag en Enschede of de provincie Groningen. Ook bij de rijksoverheid wordt zo'n overstap beproefd, bij het Octrooiencentrum Nederland, dat eind 2009 de overstap naar een complete open source-omgeving klaar wil hebben. Enschede is de meest recente gemeente die besluit de 'enterprise agreement' met Microsoft te laten verlopen. Het geeft ze het recht om de soft-

ware toch nog enkele jaren te gebruiken. Het uitgespaarde geld is meer dan voldoende voor de overstap naar Open Office. In Heerenveen blijkt dat de gebruikers nauwelijks hoeven wennen aan de overstap. Eén basis-training is voldoende, vertelt vorig jaar projectmanager Johan Hiemstra.

Wel mis ging in Heerenveen de koppeling tussen Open Office en de applicaties van Centric, Doc4all. Hiemstra: "Centric stak geen hand uit, we hebben het zelf opgelost." Die zelfgebouwde koppeling stelt Heerenveen nu als open source-toepassing beschikbaar.

Die hapering is een typisch voorbeeld van een gesloten standaard en een gesloten IT-

stelsel. Gemeenten kunnen voor applicaties die ze helpen met het uit de databases ophalen van gegevens en daarmee genereren van standaardbrieven terecht bij Centric of (Getronics) PinkRocade. Die zien net als Microsoft de trend naar open standaarden met lede ogen aan. Hetzelfde bedrijf werd afgelopen zomer door de minister van Financiën uitverkoren voor het bouwen van drie- tot elfduizend nieuwe rijksoverheid-desktops, het project GOUD. Alle langetermijnargumenten voor open standaarden en open source negerend, kiest Financiën toch voor Microsoft Sharepoint, Microsoft Vista en Microsoft Office. Het is goedkoper, zegt Getronics. Een peperdure misser, aldus de tegenstanders.

- advertorial -

Nacht wordt dag

FLIR®

Duisternis

Thermisch beeld

D-series

SR-35x140 MS

VSR-6

PatrolIR PTZ

SR-19 | SR-35 | SR-50 | SR-100

PTZ-35 MS | PTZ-50 MS

FLIR Systems, een volledig gamma thermische camera's voor bewakings- en beveiligingsopdrachten

Thermische camera's laten 24 uur per dag zien wat er gebeurt op uw bedrijfsterrain. Zo detecteren dit soort camera's potentiële indringers lang voor ze een echte bedreiging vormen, in totale duisternis en in alle weersomstandigheden. Dankzij thermische camera's ziet u indringers zonder zelf gezien te worden.

Thermische camera's detecteren namelijk zeer kleine temperatuurverschillen. Op basis hiervan produceren ze een duidelijk beeld. Ze hebben geen licht nodig om te kunnen waarnemen. Thermische camera's werken perfect in volledige duisternis. Ze kijken door lichte mist, regen en rook en zijn onafhankelijk van elke weersomstandigheid.

www.hvss.eu

FLIR Systems biedt een volledig productgamma voor alle bewakings- en beveiligingsopdrachten en behoeften. Sommige camera's detecteren een persoon op 100 meter afstand, anderen op een afstand van meerdere kilometers.

Nucleaire en petrochemische installaties, havens, luchthavens, maar ook industriële sites, magazijnen en zelfs woonhuizen horen allemaal beveiligd te worden tegen diefstal, geweld, of erger nog, tegen sabotage en terrorisme. Thermische camera's zijn hier uitermate geschikt voor.

Voor meer informatie over FLIR Systems thermische camera's en hoe ze kunnen helpen uw terrein of omgeving te beveiligen, kan u contact opnemen met:

High Value Solution Systems
Leidsevaart 594 – 596
2014 HT HAARLEM
Nederland
Telefoon +31 (0)23 711 19 10
Fax +31 (0)23 711 19 11
www.hvss.eu
info@hvss.eu

HVSS is een gespecialiseerd bedrijf dat ontwerp, levering, support en onderhoud biedt op het gebied van thermografische camera oplossingen.